

Poradnik Edukacji Ekologicznej

Projekt "Eko Beskidy"

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

Projekt „EKOBESKIDY - polsko-słowacka inicjatywa dla wspólnej ochrony i promocji regionu transgranicznych Beskidów” jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Beskidy.

“

Mamy tylko jedną Ziemię, a jej przyszłość zależy od każdego, na pozór niewielkiego, ludzkiego działania, zależy od każdego z nas.

Florian Plit

”

Wprowadzenie

Właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego (w tym ochrona różnorodności biologicznej) uzależniona jest od poziomu wiedzy społeczeństwa i od preferowanych stylów życia. Zarówno wiedza jak i styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej. Należy przy tym pamiętać, że ekologia jako dziedzina biologii badająca wzajemne relacje między organizmami a środowiskiem, w którym żyją, wymusza kompleksowe podejście do zjawisk zachodzących w przyrodzie.

Kto może edukować?

Edukacja ekologiczna ma największą szansę powodzenia, jeżeli prowadzi się ją w miejscu, gdzie ludzie mieszkają, uczą się, pracują i wypoczywają.

Stąd też znaczącym uzupełnieniem systemu formalnego jest system edukacji nieformalnej prowadzony przez szereg szkół, gmin, instytucji, organizacji pozarządowych czy komitetów społecznych.

Edukacja ekologiczna – system formalny

Edukacja ekologiczna – system formalny

- Formalny system edukacji ekologicznej, ptowadzonej przez instytucje rządowe i powołane przez nie instytucje ochrony środowiska określa

USTAWA z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska znowelizowana dnia 29 września 2021 r.

- Poza ścieżką formalnego systemu kształcenia, która leży w gestii Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, edukacja ekologiczna jest realizowana w ramach edukacji pozaszkolnej, prowadzonej m.in. przez specjalistyczne placówki edukacyjne, organizacje pozarządowe, samorządy terytorialne oraz publiczne instytucje ochrony środowiska.

Edukacja ekologiczna

Wszechstronność edukacji

Ważna jest wszechstronność edukacji, a więc uwzględnienie w niej możliwie wszystkich aspektów zagadnienia dotyczących wszystkich elementów środowiska i wszystkich sfer życia. Istotne jest również nastawienie do odbiorcy, głównie pod kątem jego wieku i wykształcenia.

Kształtowanie i wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców ma kluczowe znaczenie dla wdrażania standardów ochrony środowiska w takich dziedzinach jak:

- poprawa jakości powietrza,
- efektywna gospodarka odpadami,
- poprawa stanu wód bądź ochrona rodzimej różnorodności biologicznej,

Działania te zmierzają do podnoszenia poziomu świadomości ekologicznej społeczności lokalnych, której składowymi są: wiedza o środowisku, praktyczne umiejętności oraz proekologiczna motywacja do zmiany postaw i codziennych zachowań.

Aktywność społeczeństwa

W realizacji polityki ochrony środowiska duże znaczenie ma aktywność społeczeństwa i jego uczestnictwo w tym procesie.

Aktywność oparta jest głównie na świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, dlatego też tak dużą rolę odgrywa proces edukowania społeczeństwa w zakresie ekologii.

Ze względu na kompleksowość i zasięg, edukacja ekologiczna wymaga aktywnego udziału szerokiego grona interesariuszy, w tym społeczności lokalnych, przedsiębiorców, organizacji społecznych, specjalistycznych grup zawodowych związanych z problematyką ochrony środowiska, jak również dzieci i młodzieży.

Angażowanie tych grup w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju sprzyja rozwiązywaniu lokalnych problemów związanych z ochroną środowiska, a także stymuluje rozwój świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zakres edukacji

Edukacja ekologiczna obejmuje wiele dyscyplin, definiowana jest na wiele sposobów i ulega wpływom różnych gałęzi wiedzy. Wspólną cechą tych wszystkich kierunków jest próba przybliżenia ludziom naturalnych procesów ekologicznych oraz kształtowanie preferencji w zakresie wychowania dla środowiska - ma to na celu zmianę dotychczasowych postaw i utrzymanie świadomych i odpowiedzialnych zachowań prośrodowiskowych.

Zasady dobrej edukacji ekologicznej.

Zawsze, wszędzie dla każdego.

Edukacja nie może ograniczać się do nauki w szkole czy przedszkolu. Odbywa się również w domu, w czasie wolnym, w miejscu pracy. Musi mieć różnorodne formy, gromadzić zarówno dzieci w każdym wieku, jak i ogół społeczności o różnym statusie materialnym, różnych możliwościach intelektualnych i komunikacyjnych. Otwarta na współpracę ludzi i instytucji.

Ważna tutaj jest komunikacja i współpraca pomiędzy wszystkimi osobami i instytucjami znajdującymi się w otoczeniu. Zaangażowanie jak największej liczby instytucji, jednostek organizacyjnych, partnerów (w tym mediów) czy organów administracyjnych jest kluczowe do szerokiego oddziaływania przekazywanych informacji. Celem edukacji nie jest jedynie przekazywanie informacji, ale wzmocnienie umiejętności poznawania swojego otoczenia, wpływu na nie i zachowań obywatelskich. Kształtowanie umiejętności podejmowania świadomych decyzji, zdawania sobie sprawy z ich konsekwencji.

Edukacja ekologiczna, ukierunkowana na ochronę powietrza, musi być skierowana do wszystkich mieszkańców danej gminy, miasta czy regionu. Jeśli edukacja ma doprowadzić do podniesienia świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza, najważniejszymi grupami odbiorców muszą być:

➤ 1. Nauczyciele, trenerzy i animatorzy edukacji oraz dziennikarze lokalnych mediów

– edukacja edukujących Działania kierowane do tej grupy mają na celu: dostarczenie informacji, kompetencji i praktycznych umiejętności edukującym, którą powinni wykorzystać do realizacji aktywnych działań związanych z ochroną powietrza.

➤ 2. Mieszkańcy gmin i miast

Edukacja tej grupy jest najistotniejsza ze względu na znaczny wpływ zachowań społeczności lokalnej na jakość powietrza w województwie. Edukacja powinna dotyczyć informacji w zakresie: skąd czerpać informacje o jakości powietrza w miejscu zamieszkania (co oznacza jakość powietrza, co oznaczają wskaźniki jakości powietrza i jak je interpretować, jakie są źródła informacji i kto jest za nie odpowiedzialny); w jaki sposób zanieczyszczenia powietrza wpływają w miejscu zamieszkania na jakość życia i zdrowie, żywność, roślinność i otoczenie oraz jakie to zanieczyszczenia i kiedy powstają; sposobów efektywnego wykorzystania paliw (czyli jakie urządzenia do spalania kupować, czym się kierować przy zakupie kotła, jak dobrze spalać paliwa w domowych kotłowniach, aby zapewnić ciepło, nie zatruć siebie i sąsiadów oraz uzyskać również efekt oszczędności finansowej, jakie urządzenia stosować, a jakie nie, co można spalać, a czego nie wolno i czym to grozi); odpowiedzialności w zakresie wpływu na powietrze, którym oddycha każdy mieszkaniec (czyli co każdy z mieszkańców może zrobić i czego nie powinien, aby powietrze wokół było czystsze, jak wpływać na sąsiadów i otoczenie, poprzez jakie przykłady pokazywać dbałość o powietrze, czym grozi spalanie odpadów w piecach i kotłach domowych (jakie są konsekwencje finansowe, prawne i zdrowotne), jak rozsądnie korzystać z komunikacji i transportu (jak to wpływa na komfort życia i zdrowia, jakie zachowania są ekologiczne, a jakie są marnotrawieniem paliwa i czasu).

➤ 3. Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz młodzież szkolna

Ta grupa jest istotna ze względu na przełożenie zachowań proekologicznych ze szkoły na płaszczyznę rodziny oraz wczesne wypracowanie postaw odpowiedzialności za jakość powietrza. Edukacja tej grupy przyniesie efekty w długim okresie czasu, powinna być zatem prowadzona równolegle z innymi działaniami aktywnej edukacji. Obecnie prowadzone akcje i działania w ramach tradycyjnych przedmiotów szkolnych należy wzmocnić za pomocą innych akcji i materiałów, bardziej opartych na aktywnej edukacji aniżeli na przekazywaniu informacji, w tym: budowaniu świadomości o szkodliwym działaniu zanieczyszczeń, zawartych w powietrzu jakim oddychamy, na zdrowie i otoczenie (wskazywanie,

jakie to zanieczyszczenia, jak powstają i gdzie, jak można je rozpoznać w powietrzu oraz jak same dzieci wpływają na to, że te zanieczyszczenia powstają oraz jak niszczyje zielen przez kwaśne deszcze); wskazywanie pozytywnych i negatywnych zachowań i postaw, które mają wpływ na ochronę powietrza, tzn. w jaki sposób nasze postępowanie wpływa na zanieczyszczanie powietrza, ale również na jego ochronę. Budowanie tych postaw i zachowań ma następować poprzez aktywną zabawę, warsztaty, pokazywanie przykładów i działania w plenerze, uświadomienie, że za stan jakości powietrza w swoim otoczeniu odpowiedzialny jest każdy człowiek, bez odwoływania się do skali globalnej, ale do własnego podwórka, rodziny, znajomych, sąsiadów oraz wskazywanie na odpowiedzialność za reagowanie na działania innych osób; Kluczową rolę odgrywają w tym przypadku nauczyciele, kształtujący postawy życiowe dzieci i młodzieży.

4. Partnerzy

istotnym elementem edukacji ekologicznej ukierunkowanej na ochronę powietrza jest pozyskanie partnerów wspomagających urzędy gmin, szkoły czy placówki oświatowe w podnoszeniu świadomości ekologicznej. Najważniejszymi partnerami są: Organizacje ekologiczne, które swoją działalnością wspomagają aktywną edukację nastawioną na działanie. W ramach współpracy z organizacjami ekologicznymi czy fundacjami ekologicznymi można prowadzić spotkania, warsztaty, happeningi, medialne akcje społeczne, akcje szkolne, pokazy.

Lokalni dostawcy mediów, takich jak prąd, energia cieplna, woda włączenie tych jednostek w edukację ekologiczną wszystkich grup odbiorców daje dobre efekty integracji interesów zarówno grupy odbiorców, jak i partnerów. Gminy i miasta włączające tych partnerów w proces edukacji ekologicznej otrzymują również często wsparcie finansowe. Wsparcie finansowe można uzyskać przede wszystkim w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Kiedy edukować?

Edukacja ekologiczna, aby przyniosła efekty musi być działaniem przewidzianym na lata, ponieważ wymaga zmiany sposobu myślenia i postępowania ogółu społeczeństwa. Porównać ją można do wychowania dziecka

6. W jakich terminach prowadzić akcje edukacyjne

Tematyka akcji: *Problem palenia odpadów komunalnych w piecach i kotłach domowych jakie zagrożenia niesie ze sobą i jakie są kary?*

Preferowane terminy, odbiorcy

Cały rok, głównie nasilone akcje w okresie jesienno-zimowym i wiosennym Przed i na koniec sezonu grzewczego, wrzesień, marzec, kwiecień.

Mieszkańcy gmin i miast, szczególnie tych rejonów gdzie występują przekroczenia stężeń zanieczyszczeń

Tematyka akcji: *Sposób użytkowania instalacji grzewczych, jakie urządzenia są ekologiczne czyli niskoemisyjne, jak prawidłowo spalać paliwa, sposób konserwacji urządzeń i wymagane przeglądy*

Preferowane terminy, odbiorcy

Przed sezonem grzewczym, najlepiej z wykorzystaniem kominiarzy oraz na koniec sezonu Wszyscy mieszkańcy regionu, gminy, miasta

Tematyka akcji: *Wpływ zanieczyszczeń w powietrzu na zdrowie ludzi, na środowisko, sposoby przeciwdziałania i ochrony powietrza*

Preferowane terminy, odbiorcy

Cały rok Głównie dzieci i młodzież szkolna, mieszkańcy Czym jest dobry węgiel? Nie każde drewno nadaje się do palenia i nie każdy papier jest do spalania, czyli co wrzucać do pieca w trakcie zimy? Przed sezonem grzewczym, sierpień, wrzesień Mieszkańcy gmin i miast, dzieci i młodzież szkolna.

Tematyka akcji: *Zalety komunikacji publicznej dlaczego jest potrzebna i ekologiczna? Ecodriving, carpooling dlaczego są ważne w ekologicznym transporcie?*

Preferowane terminy, odbiorcy

Cały rok Wszystkie grupy odbiorców: nauczyciele, dziennikarze w szczególności, dzieci i młodzież szkolna oraz pozostali mieszkańcy

Zasady prowadzenia edukacji

Edukacja edukujących

Edukacja w zakresie ochrony powietrza powinna w pierwszej kolejności uwzględniać przekazanie informacji i wywołanie silnej motywacji u osób, które będą ją bezpośrednio przekazywać innym odbiorcom tj. w urzędach gminnych – na wszystkich szczeblach, wśród dyrekcji i nauczycieli szkół, animatorów edukacji. Brak zrozumienia ważności tematu oraz brak zaangażowania wśród osób organizujących edukację bądź edukujących skazuje na porażkę całość kampanii.

Motywacja, nie nauka

Głównym zadaniem edukacji ekologicznej jest wyrobienie chęci działania, potrzeby zmiany nawyków. Nie ma ona na celu istotnego zwiększenia wiedzy osób, do których jest skierowana, ale wywołanie motywacji do poprawy poprzez wywołanie określonych emocji u odbiorców. Nie może być przesycona nadmiarem informacji i wiedzy. Zbyt duża ilość informacji podanych w ramach kampanii, czy to w formie przeładowanych treścią plakatów, czy też długich, nużących wykładów w szkole nie przynoszą rezultatów.

Prostota

Kampanie edukacyjne, aby były skuteczne, wzbudzały zainteresowanie i zapadały w pamięć powinny być oparte na prostych hasłach i przekazach. Powinny przekazywać tylko jeden aspekt w jednym czasie, który pobudza do działania i nie wymaga wyjaśniania. Przykładem może być hasło Kochasz dzieci nie pal śmieci Fundacji Arka, które działa na emocje i daje jasny przekaz.

Właściwa kolejność

W przypadku dłuższych spotkań edukacyjnych, np. podczas zajęć lekcyjnych, akcji sprzątania świata, zielonych szkół i itp. ważne jest, aby czas edukacji właściwie spożytkować. Zaangażowanie uczestników uzyskuje się poprzez ukazywanie szeregu faktów, bądź poprzez następujące po sobie ćwiczenia w taki sposób, aby wywołać ciąg emocji: ignorancję – zainteresowanie złości, zaangażowanie – działanie. Zakomunikowanie wszystkiego od razu nie spowoduje przejścia bezpośrednio do stanu zaangażowania.

Narzędzia edukacji ekologicznej

Muszą być dostosowane do sytuacji lokalnego odbiorcy informacji, któremu mają być one przekazane

Komunikacja bezpośrednia

a/ materiały drukowane: ulotki, plakaty, broszury, biuletyny, artykuły prasowe, notatki,

pakiety informacyjne, wydawnictwa, raporty, analizy, bezpośrednie przesyłki, kupony, nadruk na bilecie. Materiały drukowane najlepiej spełniają swoją rolę w społeczności lokalnej, wśród małej grupy odbiorców jednej gminy lub miasta. Sposób przekazania również jest istotny w punktu widzenia trafienia do świadomości odbiorcy. Ulotki przekazane w ramach konkretnych innych działań przynoszą większy efekt, niż zostawione do dobrowolnego skorzystania z nich choćby na korytarzu urzędu gminy czy miasta. Przykładowo do pozwolenia budowlanego dołączane

mogą

być informacje lub ulotki dotyczące wyboru niskoemisyjnych urządzeń do ogrzewania, gospodarki energią ciepłą, czy oszczędzania energii elektrycznej. Skuteczną metodą przekazywania tych materiałów może być dostarczenie ich przez odpowiednie służby bezpośrednim zainteresowanym, np.:

KOMINIARZE

- dołączanie ulotek odnośnie zakazu spalania odpadów w domowych paleniskach czy kotłach, wpływu zanieczyszczeń ze spalania odpadów na zdrowie i itp. przy okazji kontroli wykonywanych przez kominiarzy,

NADZÓR BUDOWLANY

- dołączenie biuletynów informacyjnych odnośnie ABC właściwego spalania paliw oraz zasad energooszczędności przez nadzór budowlany. Przekazywanie tych materiałów wzmacnia siłę reakcji, jeśli połączone jest z akcjami typu spotkania, happeningi, czy organizowane konkursy dla dzieci. Informacje skierowane do dzieci powinny być przekazywane w sposób zrozumiały i dotyczyć głównie budowania pozytywnych zachowań, tzn. informacji, czym jest smog, jakie zanieczyszczenia są w powietrzu, jakie działania szkodzą jakości powietrza, którym oddycha człowiek, czy odpady nadają się do spalania i jakie działania w domu wpływają na zanieczyszczenie powietrza.

Wszechstronność edukacji

Przykłady akcji z wykorzystaniem materiałów drukowanych:

Listy do dorosłych

Na jakość powietrza mają wpływ głównie działania prowadzone przez dorosłych mieszkańców, jednak dzieci mogą mieć wpływ na zmianę postaw dorosłych. Jednym z narzędzi zmiany ich postaw są tzw. listy do dorosłych. Listy mogą być wręczane rodzicom, dziadkom, sąsiadom, a także przedstawicielom władz lokalnych i mediom. Tworzenie listów pozwala na zaangażowanie się najmłodszych w pozyskiwanie informacji dotyczących ochrony powietrza.

Wskazówki do działania: najważniejsza jest pomysłowość dzieci, a także odpowiednie wsparcie nauczycieli. Listy do dorosłych dzieci mogą wręczyć przy okazji realizacji innych akcji ekologicznych lub happeningów.

Ulotki

To jedna z form działania, którą chętnie wykorzystują szkoły i lokalne organizacje pozarządowe. Uczą one młodzież najprostszymi sposobami dotarcia z informacją do lokalnej społeczności i obrony własnego stanowiska w trakcie rozmów z osobami o odmiennych poglądach.

Wskazówki działania: Komunikat, przekazywany odbiorcom na ulotce ma być prosty i czytelny, bez nadmiaru informacji. Ulotka ma być pisana w sposób, który zachęci innych do działania, a informacje w niej zawarte muszą być eko-ciekawostkami.

Zwracają one uwagę osób, do których skierowane są ulotki, a także pozwalają zapamiętać przekaz na dłużej. Sprawdza się opracowanie hasła, które będzie można wykorzystać nie tylko na ulotkach, ale także podczas akcji ekologicznych i happeningów.

Edukacja – poprawa jakości powietrza

Zwiększanie świadomości społeczeństwa odnośnie wpływu stanu powietrza na zdrowie oraz wpływu każdego człowieka na czystość powietrza jest konieczne do osiągnięcia pożądaných efektów i zmiany sytuacji w perspektywie kilku lat. Osiągnięcie tego jest jednym z celów skutecznej edukacji ekologicznej.

Cele edukacji

Zasadniczym celem edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza i wszystkich elementów z tym związanych musi być:

Wskazanie powodów, dla których należy chronić powietrze, oraz sposobów w jakich można to robić (uwrażliwienie na problemy związane z jakością powietrza już w edukacji dzieci i młodzieży),

związanych z jakością powietrza, w tym wpływu podejmowanych działań i decyzji na stan powietrza, skutków narażenia na zanieczyszczenia znajdujące się w powietrzu oraz odpowiedniego reagowania w takich sytuacjach.

Kształtowanie emocjonalnego stosunku do ochrony powietrza w tym wpływu powietrza, którym się oddycha na stan zdrowia dzieci, osób starszych i ogółu społeczeństwa, na niszczenie obiektów zabytkowych na degradację środowiska, w którym wszyscy żyją,

Formowanie i umacnianie pozytywnych przekonań i postaw społecznych opartych na świadomości wpływu na zdrowie i komfort życia oraz możliwości wpływania na stan powietrza w swoim miejscu zamieszkania poprzez postawę społeczną i dawanie przykładów w zakresie: wpływu spalania odpadów w paleniskach domowych, spalania w niskosprawnych urządzeniach, zasad efektywnego wykorzystania paliw i sposobów ograniczania zużycia energii cieplnej, propagowania zachowań zmierzających do rezygnacji z samochodu na rzecz komunikacji zbiorowej, rowerów, zasad odpowiedzialności społecznej i reagowania na nieprawidłowe zachowania, np. sąsiadów.

Bardzo ważną rolę i realny wpływ na poprawę jakości powietrza mają samorządy lokalne

➤ Do najbardziej efektywnych przedsięwzięć gminy należy:

1. Monitorowanie i ocena trendów jakości powietrza oraz ich zgodności z celami strategicznymi:

Działalność kontrolna powinna obejmować:

- przestrzeganie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach,
 - przestrzeganie zapisów śląskiej uchwały antysmogowej,
 - przestrzeganie zakazu spalania pozostałości roślinnych.

Działania zintegrowane z planem działań krótkoterminowych

1. Wspieranie rozwoju i innowacji modeli dla identyfikacji poszczególnych grup źródeł zanieczyszczenia powietrza (np. środowisko AQMS, PositiveMatrixFactorization, ITP).

2. Modernizacja i wymiana lokalnych źródeł ciepła na paliwa stałe

3. Obniżenie wpływu lokalnych źródeł ciepła na jakość powietrza: Energetycznie efektywne domy jednorodzinne i wielorodzinne (termomodernizacja)

4. Modernizacja i wymiana lokalnych źródeł ciepła na paliwa stałe

5. Energetycznie efektywne domy jednorodzinne i wielorodzinne (termomodernizacja)

6. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych:

Działania zmierzające do obniżenia emisji z indywidualnych systemów grzewczych opalanych paliwami stałymi, będą obejmować przede wszystkim poniższe czynności i powinny być dokonywane z poniżej ustaloną hierarchią:

- a) zastąpienie niskosprawnych urządzeń grzewczych podłączeniem do sieci ciepłowniczej, gdy istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia;
- b) prowadzenie działań zmierzających do wymiany niskosprawnych kotłów na

paliwa stałe w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych na:

- OZE (głównie pompy ciepła),
- urządzenia zasilane gazem,
- urządzenia zasilane olejem opałowym,
- ogrzewanie elektryczne,
- nowe kotły węglowe spełniające wymagania ekoprojektu.

Wymianę niskosprawnych źródeł ciepła należy przeprowadzać w budynkach mieszkalnych (jednoi wielorodzinnych), budynkach użyteczności publicznej, budynkach usługowych, produkcyjnych i handlowych;

c) stosowanie w projektowanych nowych budynkach w miarę możliwości technicznych i ekonomicznych hierarchii źródeł ogrzewania:

- podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- OZE (głównie pompy ciepła),
- urządzeń zasilanych gazem,
- urządzeń zasilanych olejem opałowym,
- ogrzewania elektrycznego,
- montaż nowych kotłów węglowych spełniających wymagania ekoprojektu.

d) podniesienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej.

Ponadto w ramach działania w celu zwiększenia efektywności energetycznej budynków, w których dokonywana jest wymiana urządzeń grzewczych wskazane jest prowadzenie działań termomodernizacyjnych, tj. docieplenie ścian, stropów, dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.

7. Wspieranie działań nastawionych na czyszczenia dróg na mokro (reemisje) łącznie z modernizacją taboru pojazdów do czyszczenia dróg na pojazdy niskoemisyjne z efektywnym czyszczeniem na mokro.

8. Realizacja inwestycji drogowych (obwodnice) łącznie z optymalizacją harmonogramu czasowego realizacji inwestycji drogowych – ograniczenie kongestii

9. Wspieranie wykorzystania transportu zbiorowego

10. Rozwój transportu niskoemisyjnego lub zeroemisyjnego (elektromobilność, wodór, CNG, transport rowerowy) i realizacja inwestycji w zakresie P&R oraz B&R w obrębie węzłów komunikacyjnych, a także budowa ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych

Edukacja – Efektywna gospodarka odpadami,

Podnoszenie świadomości mieszkańców gminy w temacie gospodarowania odpadami musi odbywać się zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Zorganizowane kampanie edukacyjne muszą koncentrować się na następujących obszarach tematycznych:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów u źródła
- Promocja produktów i postaw zero waste
- Kampanie mające na celu wpłynięcie na nadmierną konsumpcję,
- Podniesienie świadomości społecznej na temat potencjalnych zagrożeń dla zdrowia wynikających z niekontrolowanego spalania odpadów komunalnych.
- Skoncentrowanie się na selektywnej zbiórce odpadów komunalnych i odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- Skoncentrowanie się na podniesieniu świadomości społecznej w zakresie utylizacji przede wszystkim drobnych sprzętów domowych wraz z niesortowanymi odpadami komunalnymi,
- Skoncentrowanie się na podniesieniu świadomości społecznej na temat warunków odbioru i zbiórki sprzętu elektrycznego,
- Wsparcie zbiórki zużytych baterii i akumulatorów,
- Wsparcie zbiórki odpadów opakowaniowych,
- Próba zmiany negatywnego nastawienia ludności do obiektów odzysku energii,
- Wychowanie i edukacja dzieci w zakresie odpadów,

Edukujmu siebie i innych

Jak reagować na widok niewłaściwego postępowania z odpadami?

- Przekazywanie informacji i upowszechnianie wiedzy o właściwym postępowaniu z elektroodpadami, często związane też ze zwracaniem uwagi na niewłaściwe postępowanie z nimi, co niestety jest u nas dość jeszcze powszechne, wymaga odpowiedniej wiedzy i pewnych umiejętności.
- Obok instytucji publicznych, specjalistycznych firm i organizacji ekolog-

icznych wiedzę o właściwym postępowaniu z elektrośmieciami możemy jednak również szerzyć sami!

- Bądźmy Eko-atywni prowadząc edukację ekologiczną w najbliższym gronie rodziny, przyjaciół i znajomych!
- Wiele osób nie ma świadomości, że istnieją przepisy nakazujące właściwe postępowanie ze zużytym sprzętem, a za ich nieprzestrzeganie grożą kary. Nie wiedzą też, że wyrzucając takie odpady do zwykłych śmieci zagrażają środowisku oraz swojemu zdrowiu.

Edukacja - Poprawa stanu wód

Globalny deficyt wody rośnie wraz ze wzrostem populacji i bogaceniem się społeczeństw, nasilaniem się ekstremów klimatycznych, ekspansją miast oraz eksploatacją i zanieczyszczeniem środowiska.

W ostatnich latach widoczna jest intensyfikacja akcji i programów edukacyjnych o wodzie, prowadzonych przez PGW Wody Polskie, miejskie przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne oraz proekologiczne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Konieczne jest jednak wsparcie powszechnej edukacji ekologiczno klimatycznej na wszystkich poziomach nauczania: od przedszkola poprzez szkolnictwo podstawowe, średnie i wyższe. Ogromne znaczenie ma również zachęcanie społeczeństwa do edukacji ustawicznej, w tym uczestnictwa w szkoleniach i programach uniwersytetów trzeciego wieku. Popularyzacja wiedzy o wodzie i wymiana najlepszych praktyk to niezbędne czynniki komunikacji pomiędzy naukowcami a politykami, lokalnymi działaczami i społeczeństwem.

Oszczędność wody - edukacja społeczna

Poza formalnym systemem kształcenia w dyscyplinach związanych z gospodarowaniem wodą ważna jest też powszechna edukacja społeczna w tej dziedzinie. Publiczna świadomość problemów wodnych jest równie istotna jak profesjonalizm ekspertów, zwłaszcza w planowaniu i projektowaniu działań w tym zakresie na różnych szczeblach. Świadome grupy społeczne są w stanie nie tylko radzić sobie z aktywnym wspieraniem i rozwiązywaniem niektórych problemów w gospodarce wodnej, ale co niezwykle ważne, są bezcennymi partnerami w czasie wszelkiego

rodzaju konsultacji społecznych. Nie tylko tych, które wprost dotyczą gospodarowania wodą, ale też środowiska życia w miejscu zamieszkania, czyli np. lokalnych strategii rozwoju, planów ochrony środowiska. Taka edukacja to wieloaspektowe wyzwanie, wymagające wysiłku różnych środowisk, ale z pewnością warto je podjąć. W dużym uproszczeniu, poprawę świadomości w zakresie ekologicznych i klimatycznych wyzwań związanych z wodą warunkuje kilka kluczowych działań:

Dostęp do poradników i dobrych praktyk – czyli tekstów, filmów, podcastów zawierających usystematyzowane porady jak działać w przypadku zagrożeń lub problemów z wodą. Obecność łatwo dostępnych, profesjonalnych poradników jest kluczem do samodzielnej aktywności ludzi w tej dziedzinie.

- **Wsparcie edukacji dzieci i młodzieży szkolnej** – to forma przekazania podstawowej wiedzy i faktów dotyczących wody i gospodarki wodnej. Wiedza ta częściowo jest przekazywana na różnych przedmiotach, ale wymaga aktualizacji i dostosowania do zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych oraz zasobów wodnych Polski. Programy edukacyjne pomijają też wiedzę o naturalnej retencji, wadach i zaletach stosowanych obecnie rozwiązań, o znaczeniu stanu ekologicznego rzeki czy śladu wodnego.

Edukacja ekologiczna jest więc ważnym elementem kształcenia zmierzającego do rozwijania społeczeństwa świadomego zasad udostępniania zasobów na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, a także posiadającego umiejętności do oceny stanu bezpieczeństwa ekologicznego oraz do podejmowania działań na rzecz jego poprawy.

EDUKACJA EKOLOGICZNA – zadania dla gmin

- tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej na terenie jednej lub kilku gmin oraz doposażenie ich w pomoce dydaktyczne służące realizacji zadań edukacyjnych i poprzez zakup tablic edukacyjnych, komputerów, ekranu, zestawu głośników.
- zorganizowanie i przeprowadzenie konkursów ekologicznych o zasięgu lokalnym adresowanych do placówek oświatowych i uczestników indywidualnych, w ramach konkursów zaplanowano wręczenie nagród rzeczowych,
- zorganizowanie i przeprowadzenie kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, w ramach których zaleca się organizację
- happeningów, koncertów, wystaw,
- plenerów malarskich, konferencji prasowych,
- prelekcji, konkursów ekologicznych
- warsztatów dla dzieci i młodzieży,
- zakupienie sprzętu do prowadzenia zajęć edukacyjnych
- zakup rocznej prenumeraty czasopism ekologicznych dla szkół, bibliotek i domów kultury
- w ramach promocji ochrony środowiska w mediach cykliczne upowszechnianie przez media zasady zrównoważonego rozwoju i informacji dotyczących źródeł i systemów finansowania ochrony środowiska.
- bloków internetowych serwisów ekologicznych,
- wydanie publikacji propagujących ochronę środowiska i gospodarkę wodną: druk albumów, monografii, broszur, folderów, plakatów, materiałów edukacyjnych, kalendarzy ekologicznych, katalogów, produkcja filmów
- tworzenie ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych na terenie gminy, na ścieżkach konieczne jest
- wykonanie tablic edukacyjnych,
- pylonów informacyjno edukacyjnych,
- wydanie ulotek, broszur i folderów o ścieżkach.

Działania edukacyjne resortu środowiska

Działania edukacyjne realizowane przez Ministerstwo Środowiska są skorelowane z działaniami podejmowanymi przez inne instytucje wchodzące w skład resortu. Osiągnięta w ten sposób synergia stanowi gwarancję skutecznej komunikacji ze społeczeństwem oraz przekazywanie aktualnej wiedzy w poszczególnych obszarach tematycznych z dziedziny ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Środowiska, takie jak: Inspekcja Ochrony Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Państwowa Agencja Atomistyki, Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, a także parki narodowe oraz instytuty badawcze, uczestniczą w działaniach edukacyjnych.

Skierowana do dzieci, młodzieży oraz dorosłych oferta tych instytucji znacząco przyczynia się do wzrostu świadomości i wiedzy ekologicznej Polaków w poszczególnych obszarach ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Przedstawiciele instytucji biorą również udział w przedsięwzięciach wspierających rozwój specjalistycznych kompetencji grup zawodowych i społecznych, które mają największy wpływ na kształtowanie środowiska (m.in. przez seminaria, konferencje, spotkania branżowe, konsultacje eksperckie)

Rola Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”

Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe”, ze względu na skalę podejmowanych działań oraz prezentowaną potencjał, stanowi kluczową instytucję w realizacji misji edukacyjnej resortu środowiska. Edukacja leśna społeczeństwa to jeden z priorytetów Lasów Państwowych, którego celem jest upowszechnianie wiedzy o środowisku leśnym i zrównoważonej gospodarce leśnej, podnoszenie świadomości w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z darów lasu oraz budowanie zaufania społecznego do działalności zawodowej leśników. Na jej potrzeby leśnicy utworzyli blisko 6,6 tys. obiektów, z których każdego roku korzysta ok. 1,5 mln osób².

Obiekty wykorzystywane w Lasach Państwowych do edukacji leśnej to 65 ośrodków edukacji leśnej,

- 1011 ścieżek edukacyjnych (dydaktycznych)
- , - 269 izb edukacji leśnej,
- 562 wiat edukacyjnych (tzw. zielone klasy),
- 116 parków i ogrodów dendrologicznych,
- 1954 punktów edukacyjnych,
- 2734 innych obiektów.

W działalności edukacyjnej LP znajduje zastosowanie wiele form:

zajęcia terenowe, zajęcia w izbie leśnej nadleśnictwa, lekcje w szkole, spotkania edukacyjne poza szkołą, konkursy, akcje edukacyjne, wystawy.

W 2019 r. ogólna liczba uczestników wszystkich form edukacji leśnej wyniosła blisko 2,2 mln osób, w tym najwięcej było dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych (w wieku 7-12 lat) oraz dorosłych (powyżej 18 lat).

Popularną formą edukacji leśnej są zajęcia terenowe i wycieczki po lesie z przewodnikiem. Lekcje prowadzone z wykorzystaniem terenowych obiektów edukacyjnych, w tym ścieżek dydaktycznych i wybranych powierzchni, takich jak szkółka leśna, ciekawy drzewostan, remiza dla ptaków, użytek 2 Za:

Raport z działalności edukacyjnej Lasów Państwowych (za 2015r.), Lasy Państwowe, Warszawa 2016 r. 11 ekologiczny czy rezerwat przyrody. W 2015 r. przeprowadzono ponad 14,1 tys. zajęć terenowych i wycieczek z przewodnikiem, w których uczestniczyło blisko 570 tys. osób. Ważną formą edukacji leśnej są lekcje prowadzone przez leśników w szkołach i spotkania z leśnikami w przedszkolach. W 2015 r. leśnicy przeprowadzili w szkołach i przedszkolach ponad 6 tys. lekcji, w których łącznie uczestniczyło blisko 270 tys. uczniów i przedszkolaków. Część wystąpień i prelekcji leśników odbywa się na festynach, imprezach edukacyjnych, także na forum samorządowym, na zebraniach wiejskich (sołectkich), podczas spotkań towarzystw i różnych organizacji społecznych. W 2015 r. wykazano blisko 1,6 tys. takich wystąpień, których wysłuchało ponad 85 tys. osób. Dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz ich nauczycieli i wychowawców cieszą się również leśne konkursy plastyczne, fotograficzne,

literackie czy wiedzy przyrodniczo-leśnej. Do masowych form edukacji leśnej, należą różnego rodzaju akcje i imprezy edukacyjne organizowane na terenach leśnych (np. wiosenne akcje sadzenia lasu, „Dzień Ziemi”, „Święto Niezapominajki”, „Sprzątanie Świata” (i lasu), „Zimowe dokarmianie zwierząt”). Lasy Państwowe są również aktywnym uczestnikiem imprez targowych i festynów, w ramach których na stoiskach promocyjnych i edukacyjnych prezentują informacje dotyczące problematyki gospodarki leśnej. Do zagadnień związanych z edukacją leśną w sposób szczególny podchodzi się na terenie leśnych kompleksów promocyjnych (dalej również: LKP). Leśne kompleksy promocyjne to jednostki funkcjonalne o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym. W nadleśnictwach leśnych kompleksów promocyjnych realizowane są te same formy edukacji leśnej co w całych Lasach Państwowych. Frekwencja ogółem oraz w poszczególnych formach edukacji jest tu jednak znacznie wyższa – około jednej trzeciej ogółu osób korzystających z oferty edukacyjnej LP odwiedza leśne kompleksy promocyjne.

Rola Parków Narodowych

Istotną działalność edukacyjną prowadzą również parki narodowe. Edukacja ta opiera się głównie na organizowaniu zajęć dydaktycznych (dla dzieci i dorosłych) na terenie parków i w ich ośrodkach edukacyjnych. Są to cykle pogadarek, odczyty, konkursy tematyczne, spotkania z młodzieżą, pokazy filmów, warsztaty, zajęcia tematyczne, itp. W większości parków narodowych, poza ośrodkami edukacyjnymi, działają muzea przyrodnicze i sale ekspozycyjne. Z roku na rok obiekty te odwiedza coraz więcej osób – w 2015 r. było ich około 903 tysięcy, a w 2016 r. blisko 950 tysięcy. Edukacja prowadzona jest w parkach narodowych również na ścieżkach edukacyjnych (o łącznej długości ok. 500 km), umożliwiających realizowanie zajęć podczas aktywnego zwiedzania parku narodowego. Parki biorą też udział w organizowanych przez inne podmioty festynach, festiwalach i innych imprezach masowych, na których prowadzą działania edukacyjno-informacyjne.

Príručka environmentálnej výchovy

www.ekobesкиды.pl

PL-SK

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

Projekt „EKOBESKIDY – polsko-slovenská iniciatíva za spoločnú ochranu a propagáciu cezhraničného regiónu Beskydy“ je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020 a zo štátneho rozpočtu prostredníctvom programu Beskydy. euroregion.

“

Máme len jednu Zem a jej budúcnosť závisí od každého zdanlivo malého ľudského činu, závisí od každého z nás.

Florian Plit

”

Úvod

Správna a účinná ochrana prírodného prostredia (vrátane ochrany biodiverzity) závisí od úrovne poznania spoločnosti a od preferovaného životného štýlu. Vedomosti aj životný štýl podliehajú neustálym zmenám, najmä vďaka vzdelávaniu, vedúcim k šíreniu vzoru ekologickej kultúry. Treba pripomenúť, že ekológia ako odvetvie biológie, ktoré študuje vzájomný vzťah medzi organizmami a prostredím, v ktorom žijú, si vynucuje komplexný prístup k javom vyskytujúcim sa v prírode.

Kto môže vzdelávať?

Environmentálna výchova bude s najväčšou pravdepodobnosťou úspešná, ak sa uskutoční na mieste, kde ľudia žijú, študujú, pracujú a odpočívajú.

Významným doplnkom k formálnemu systému je teda neformálny vzdelávací systém, ktorý prevádzkuje množstvo škôl, obcí, inštitúcií, mimovládnych organizácií a sociálnych výborov.

Ekologická výchova – formálny systém

- Spresňuje sa formálny systém environmentálnej výchovy, ktorý vedú štátne inštitúcie a nimi zriadené inštitúcie ochrany životného prostredia

ZÁKON z 27. apríla 2001, zákon o ochrane životného prostredia, novelizovaný 29. septembra 2021.

- Okrem formálneho vzdelávacieho systému, ktorý je v kompetencii Ministerstva školstva SR a Ministerstva vedy a vysokého školstva, je environmentálna výchova realizovaná v rámci mimoškolskej výchovy, ktorú vedie okrem iného napr. špecializovanými vzdelávacími inštitúciami, mimovládnyimi organizáciami, samosprávami a verejnými inštitúciami ochrany životného prostredia.

Ekologická výchova

Všestrannosť vzdelávania

Dôležité je komplexné vzdelávanie, t. j. čo najviac zohľadňovať všetky aspekty problematiky týkajúce sa všetkých zložiek životného prostredia a všetkých sfér života. Dôležitý je aj postoj k recipientovi, hlavne z hľadiska veku a vzdelania.

Formovanie a posilňovanie environmentálneho povedomia obyvateľov má kľúčový význam pre implementáciu noriem ochrany životného prostredia v oblastiach ako:

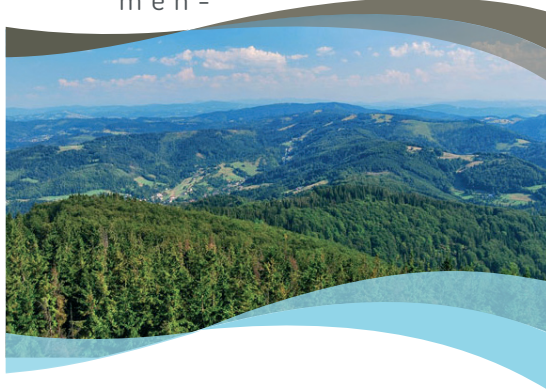
- zlepšenie kvality ovzdušia,
- efektívne nakladanie s odpadom,
- zlepšenie stavu vôd alebo ochrana pôvodnej biodiverzity,

Tieto aktivity sú zamerané na zvyšovanie úrovne ekologického povedomia miestnych komunit, ktorých súčasťou sú: znalosti o životnom prostredí, praktické zručnosti a proekologická motivácia k zmene postojov a každodenného správania.

Činnosť spoločnosti

W realizácii polityki ochrony šrodowiska duze znaczenie ma aktywnosć społeczeństwa i jego uczestnictwo w tym procesie.

Činnosť je založená najmä na informovanosti obyvateľov v oblasti ochrany životného prostredia, preto proces vzdelávania spoločnosti v oblasti ekológie zohráva takú dôležitú úlohu. Environment -

tálna výchova si vzhľadom na svoju komplexnosť a rozsah vyžaduje aktívnu účasť širokého spektra zainteresovaných strán, vrátane miestnych komunít, podnikateľov, spoločenských organizácií, odborných skupín súvisiacich s problematikou ochrany životného prostredia, ako aj detí a mládeže.

Zapojenie týchto skupín do aktivít pre trvalo udržateľný rozvoj pomáha riešiť lokálne problémy súvisiace s ochranou životného prostredia a stimuluje rozvoj ekologického povedomia spoločnosti.

Rozsah vzdelania

Environmentálna výchova zahŕňa mnoho disciplín, je definovaná mnohými spôsobmi a je ovplyvnená rôznymi odvetvami poznania. Spoločnou črtou všetkých týchto smerov je snaha oboznamovať ľudí s prírodnými ekologickými procesmi a formovaním preferencií v oblasti výchovy k životnému prostrediu - to je zamerané na zmenu súčasných postojov a udržiavanie uvedomelého a zodpovedného proenvironmentálneho správania.

Zásady dobrej ekologickej výchovy Kedykoľvek, kdekoľvek, pre každého.

Vzdelávanie nemožno obmedziť len na školu alebo škôlku. Prebieha aj doma, vo voľnom čase a na pracovisku. Musí mať rôzne podoby, združovať deti všetkých vekových kategórií, ako aj širokú verejnosť spoločenstiev s rôznym materiálnym postavením, rôznymi intelektuálnymi a komunikačnými schopnosťami. Otvorený spolupráci medzi ľuďmi a inštitúciami.

Dôležitá je tu komunikácia a spolupráca medzi všetkými ľuďmi a inštitúciami v prostredí. Pre široký dosah poskytovaných informácií je kľúčové zapojenie čo najväčšieho počtu inštitúcií, organizačných jednotiek, partnerov (vrátane médií) či správnych orgánov. Cieľom vzdelávania nie je len poskytovanie informácií, ale upevňovanie zručností spoznávania okolia, ovplyvňovania a občianskeho správania. Rozvíjanie schopnosti prijímať informované rozhodnutia a uvedomovať si ich dôsledky.

Environmentálna výchova, zameraná na ochranu ovzdušia, musí byť adresovaná všetkým obyvateľom danej obce, mesta či regiónu. Ak má vzdelávanie viesť k zvyšovaniu povedomia verejnosti o ochrane ovzdušia, najdôležitejšími skupinami prijímateľov musia byť:

➤ 1. Učitelia, školitelia, animátori vzdelávania a novinári z miestnych médií

– – vzdelávanie pedagógov Aktivity adresované tejto skupine sú zamerané na: poskytovanie informácií, kompetencií a praktických zručností pedagógom, ktoré by mali využiť pri realizácii aktívnych opatrení súvisiacich s ochranou ovzdušia.

➤ 2. Obyvatelia obcí a miest

Vzdelávanie tejto skupiny je najdôležitejšie vzhľadom na výrazný vplyv správania miestnej komunity na kvalitu ovzdušia vo vojvodstve. Vzdelávanie by malo zahŕňať informácie o tom: kde získať informácie o kvalite ovzdušia v mieste bydliska (čo znamená kvalita ovzdušia, čo sú ukazovatele kvality ovzdušia a ako ich interpretovať, aké sú zdroje informácií a kto je za ne zodpovedný); ako látky znečisťujúce ovzdušie ovplyvňujú kvalitu života a zdravia, potraviny, vegetáciu a životné prostredie v mieste bydliska a aké znečisťujúce látky sú a kedy vznikajú; spôsoby efektívneho využívania palív (t.j. aké spaľovacie zariadenia si kúpiť, na čo myslieť pri kúpe kotla, ako dobre spaľovať palivo v domových kotolniach, aby sme si zabezpečili teplo, neotrávili seba a svojich susedov a tiež aby sme dosiahli efekt finančná úspora, aké zariadenia používať a aké nie, čo je možné spáliť a čo nie a aké je to riziko); zodpovednosť z hľadiska vplyvu na ovzdušie, ktoré každý obyvateľ dýcha (t. j. čo každý obyvateľ môže a čo by nemal robiť, aby bol vzduch okolo seba čistejší, ako vplývať na susedov a životné prostredie, na ktorých príkladoch ukázať starostlivosť o ovzdušie, čo riziko spaľovania odpadu v domácich kachliach a kotloch (aké sú finančné, právne a zdravotné dôsledky), ako rozumne využívať komunikáciu a dopravu (ako to ovplyvňuje kvalitu života a zdravie, aké správanie je ekologické a aký je odpad palivo a čas).

➤ 3. Deti v predškolskom a školskom veku ako aj školská mládež

Táto skupina je dôležitá z dôvodu prenosu proekologického správania zo školy na úroveň rodiny a skorého rozvoja postojov k zodpovednosti za kvalitu ovzdušia. Vzdelávanie tejto skupiny prinesie výsledky v dlhodobom horizonte a malo by sa preto realizovať súbežne s ostatnými aktivitami aktívneho vzdelávania. V súčasnosti realizované akcie a aktivity v rámci tradičných školských predmetov by mali byť posilnené ďalšími akciami a materiálmi, založenými viac na aktívnom vzdelávaní ako na poskytovaní informácií, vrátane: budovania povedomia o škodlivých účinkoch škodlivín obsiahnutých vo vzduchu, ktorý dýchame, na zdravie a životné prostredie (uvádza, čo sú to znečisťujúce látky, ako a kde vznikajú, ako sa dajú rozpoznať v ovzduší a ako samotné deti ovplyvňujú tvorbu škodlivín a ako sa zhoršuje zeleň v dôsledku kyslých dažďov); naznačujúce pozitívne a negatívne správanie a postoje, ktoré ovplyvňujú

ochranu ovzdušia, teda ako naše správanie ovplyvňuje znečistenie ovzdušia, ale aj jeho ochranu. Budovanie týchto postojov a správania sa má uskutočňovať prostredníctvom aktívnej hry, workshopov, ukazovania príkladov a aktivít pod holým nebom, aby si ľudia uvedomili, že každý človek je zodpovedný za kvalitu ovzdušia vo svojom prostredí bez toho, aby sa odvolával na celosvetové meradlo, ale na ich vlastný dvor, rodinu a priateľov, susedov a poukazovanie na zodpovednosť za reakcie na činy iných ľudí; V tomto prípade zohrávajú kľúčovú úlohu učitelia, ktorí formujú životné postoje detí a dospievajúcich.

➤ 4. Partneri

dôležitým prvkom environmentálnej výchovy zameranej na ochranu ovzdušia je získavanie partnerov podporujúcich obecné úrady, školy a vzdelávacie inštitúcie pri zvyšovaní environmentálneho povedomia. Najvýznamnejšími partnermi sú: Environmentálne organizácie, ktoré svojou činnosťou podporujú aktívne vzdelávanie zamerané na akciu. V rámci spolupráce s ekologickými organizáciami alebo ekologickými nadáciami môžete organizovať stretnutia, workshopy, happeningy, mediálne sociálne kampane, školské kampane, prehliadky.

Miestni dodávatelia inžinierskych sietí, ako je elektrina, teplo, voda, vrátane týchto jednotiek do environmentálnej výchovy všetkých skupín prijímateľov dáva dobré výsledky integrácie záujmov skupiny prijímateľov aj partnerov. Obce a mestá zapájajúce týchto partnerov do procesu environmentálnej výchovy často dostávajú aj finančnú podporu. Finančnú podporu možno získať predovšetkým z Pokrajinského fondu ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva.

➤ 5. Kedy sa vzdelávať?

Aby bola environmentálna výchova efektívna, musí byť činnosťou plánovanou na roky, pretože si vyžaduje zmenu myslenia a správania širokej verejnosti. Dá sa to prirovnáť k výchove dieťaťa

6. Aké dátumy uskutočniť vzdelávacie kampane

Témy akcie: Problém spaľovania komunálneho odpadu v domácich kachliach a kotloch, aké sú nebezpečenstvá a aké sú sankcie?

Preferované dátumy, príjemcovia

Celoročne najmä zintenzívnené akcie v období jeseň-zima a jar Pred a na konci vykurovacej sezóny september, marec, apríl.

Obyvatelia obcí a miest, najmä tých regiónov, kde sú prekročené koncentrácie znečisťujúcich látok

Témy akcie: Ako používať vykurovacie zariadenia, aké zariadenia sú ekologické alebo nízkoemisné, ako správne spaľovať palivá, ako udržiavať zariadenia a požadované kontroly

Preferované dátumy, príjemcovia

Pred vykurovacou sezónou najlepšie s využitím kominárov a na konci sezóny Všetci obyvatelia kraja, obce, mesta

Predmet akcie: Vplyv látok znečisťujúcich ovzdušie na ľudské zdravie, životné prostredie, spôsoby pôsobenia a ochrany ovzdušia

Preferované dátumy, príjemcovia

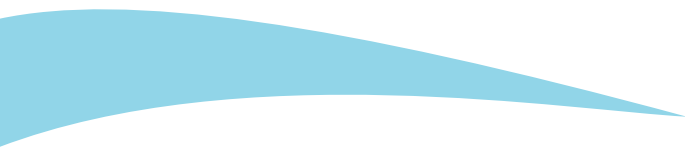
Celoročne Hlavne deti a školáci, obyvatelia Čo je dobré uhlie? Nie všetko drevo je vhodné na spaľovanie a nie všetok papier je horľavý, čo by ste teda mali v zime prihodiť do kachlí? Pred vykurovacou sezónou, august, september Obyvatelia obcí a miest, deti a školáci.

Témy kampane: Výhody verejnej dopravy, prečo je potrebná a ekologická? Prečo je v ekologickej doprave dôležitá ekologická jazda, spolujazda?

Preferované dátumy, príjemcovia
Počas celého roka Všetky cieľové skupiny: učitelia, najmä novinári, školáci

a tínedžeri, ako aj ostatní obyvatelia.

Zásady vedenia výchovy

Vzdelávanie pedagógov

Vzdelávanie v oblasti ochrany ovzdušia by malo v prvom rade zohľadňovať poskytovanie informácií a vytváranie silnej motivácie v ľuďoch, ktorí ich budú odovzdávať priamo ďalším prijímateľom, t.j. na obecných úradoch – na všetkých úrovniach, medzi vedením škôl, resp. učiteľmi, animátormi vzdelávania a dokonca aj kňazmi. Nepochopenie dôležitosti témy a nedostatok angažovanosti medzi ľuďmi organizujúcimi vzdelávanie či pedagógmi odsúdili celú kampaň na neúspech.

Motivácia, nie veda

Hlavnou úlohou environmentálnej výchovy je rozvíjať vôľu konať, potrebu meniť návyky. Nemá výrazne zvýšiť vedomosti ľudí, ktorým je adresovaná, ale vyvolať u recipientov motiváciu zlepšovať sa vyvolaním konkrétnych emócií. Nemôže byť nasýtený prebytkom informácií a vedomostí. Príliš veľa informácií poskytovaných v rámci kampane, či už vo forme preťažených plagátov alebo dlhých, nudných prednášok v škole, neprináša výsledky.

Jednoduchosť

Vzdelávacie kampane, aby boli účinné, vzbudzovali záujem a boli zapamätateľné, by mali byť založené na jednoduchých sloganoch a posolstvách. Mali by vyjadrovať iba jeden aspekt naraz, čo stimuluje činnosť a nevyžaduje žiadne vysvetlenie. Príkladom je slogan Milujete deti nepáľte odpadky Nadácie Arka, ktorý podnecuje emócie a dáva jasný odkaz.

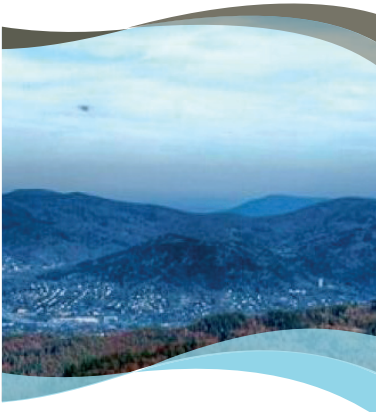
Správne poradie

V prípade dlhších vzdelávacích stretnutí, napríklad počas tried, upratovacích prác, zelených škôl a pod., je dôležité správne využiť čas vzdelávania. Zapojenie účastníkov sa dosiahne tým, že ukážeme sériu faktov, alebo pomocou na seba nadväzujúcich cvičení tak, aby vyvolali sled emócií: nevedomosť – záujem, hnev, odhodlanie – akcia. Okamžité odkomunikovanie všetkého vás neposunie priamo do stavu záväzku.

Nástroje ekologickej výchovy

Musia byť prispôsobené situácii miestneho príjemcu informácií, ktorému sa majú oznamovať

Priama komunikácia

a/ tlačené materiály: letáky, plagáty, brožúry, bulletiny, články v tlači, poznámky, informačné balíčky, publikácie, správy, analýzy, priame zásielky, kupóny, tlač na tiket. Tlačené materiály plnia svoju úlohu najlepšie v miestnej komunite, medzi malou skupinou príjemcov jednej obce alebo mesta. Spôsob podania je dôležitý aj z hľadiska dosiahnutia povedomia príjemcu. Väčší efekt ako tie ponechané na dobrovoľné použitie, napríklad na chodbe obecného alebo mestského úradu, prinášajú letáky poskytované v rámci špecifických iných aktivít. Ku

stavebnému povoleniu môžu byť napríklad priložené informácie alebo letáky o výbere nízkoemisných vykurovacích zariadení, hospodárení s tepelnou energiou či úspore elektrickej energie. Efektívnym spôsobom prenosu týchto materiálov môže byť ich doručenie príslušnými službami priamo dotknutým osobám, napr.

KOMINÁROV

- priloženie letákov o zákaze spaľovania odpadu v domácich peciach alebo kotloch, vplyve znečistenia zo spaľovania odpadu na zdravie a pod. pri kontrolách vykonávaných kominármi,

STAVEBNÝ DOHLAD

- doplnenie informačných bulletinov o ABC správneho spaľovania paliva a zásadách energetickej efektívnosti prostredníctvom stavebného dozoru. Poskytovanie týchto materiálov posilňuje reakčnú silu, ak je spojené s akciami, ako sú stretnutia, happeningy alebo organizované súťaže pre deti. Informácie adresované deťom by sa mali komunikovať zrozumiteľne a mali by sa týkať najmä budovania pozitívneho správania, t.j. informácií o smogu, aké znečisťujúce látky sú v ovzduší, aké činnosti poškodzujú kvalitu ovzdušia, ktoré človek dýcha, či je odpad vhodný na spaľovanie a aké činnosti v domácnosti ovplyvňujú znečistenie ovzdušia.

Všestrannosť vzdelávania

Príklady akcií s použitím tlačенých materiálov:

Listy dospelým

Kvalitu ovzdušia ovplyvňujú najmä aktivity dospelých obyvateľov, ale deti môžu mať vplyv na zmenu postojov dospelých. Jedným z nástrojov na zmenu ich postojov sú tzv listy dospelým. Listy môžu dostať rodičia, starí rodičia, susedia, ako aj zástupcovia miestnych úradov a médií. Vytváranie písmen umožňuje najmenším zapojiť sa do získavania informácií o ochrane ovzdušia. Tipy na akciu: najdôležitejšia je kreativita detí, ako aj primeraná podpora zo strany učiteľa, listy dospelým deťom môžu dávať pri realizácii iných ekologických akcií alebo podujatí.

Letáky

Je to jedna z foriem aktivít, ktoré školy a miestne mimovládne organizácie horlivo využívajú. Učia mladých ľudí najjednoduchšie spôsoby, ako osloviť miestnu komunitu informáciami a obhájiť svoj vlastný postoj počas rozhovorov s ľuďmi rôznych názorov. Akčné tipy: Správa na letáku adresovaná príjemcom by mala byť jednoduchá a čitateľná, bez prebytočných informácií. Leták má byť napísaný tak, aby povzbudil ostatných, aby konali, a informácie v ňom uvedené musia byť eko-kuriozitami. Upútajú pozornosť ľudí, ktorým sú letáky určené, a tiež vám umožnia zapamätať si posolstvo dlhšie. Dobre funguje vytvorenie sloganu, ktorý sa dá použiť nielen na letákoch, ale aj počas ekologických kampaní a happeningov.

Vzdelávanie – Zlepšenie kvality ovzdušia

Zvyšovanie povedomia verejnosti o vplyve stavu ovzdušia na zdravie a vplyve každého človeka na čistotu ovzdušia je nevyhnutné na dosiahnutie želaných efektov a zmenu situácie v horizonte niekoľkých rokov. Dosiahnutie tohto je jedným z cieľov efektívnej environmentálnej výchovy.

Ciele výchovy

Hlavným cieľom environmentálnej výchovy v oblasti ochrany ovzdušia a všetkých súvisiacich prvkov musí byť:

uviedenie dôvodov, prečo treba chrániť ovzdušie a spôsobov, ako to možno urobiť (senzibilizácia na problémy súvisiace s kvalitou ovzdušia už vo výchove detí a mládeže),

Rozvíjanie schopnosti vnímať javy kvality ovzdušia vrátane vplyvu činností a rozhodnutí na stav ovzdušia, účinky vystavenia látkam znečisťujúcim ovzdušie a primeranú reakciu

v takýchto situáciách.

formovanie emocionálneho postoja k ochrane ovzdušia, vrátane vplyvu vzduchu, ktorý dýchate na zdravie detí, seniorov a širokej verejnosti, ničenie historických budov a zhoršovanie životného prostredia, v ktorom každý žije,

Formovanie a upevňovanie pozitívnych presvedčení a sociálnych postojov na základe uvedomenia si vplyvu na zdravie a kvalitu života a možnosti ovplyvňovania stavu ovzdušia v mieste bydliska prostredníctvom sociálnych postojov a uvádzanie príkladov v oblasti: vplyvu spaľovania odpadu v domácich peciach, spaľovanie v nízkoúčinných zariadeniach, zásady efektívneho využívania palív a spôsoby znižovania spotreby tepelnej energie, presadzovanie správania smerujúceho k vzdávaniu sa auta v prospech verejnej dopravy, bicyklov, zásady spoločenskej zodpovednosti a reakcie na nesprávne správanie, napríklad susedov.

Samosprávy zohrávajú veľmi dôležitú úlohu a majú skutočný vplyv na zlepšenie kvality ovzdušia

Medzi najefektívnejšie podniky obce patria:

1. Monitorovanie a hodnotenie trendov kvality ovzdušia a ich súlad so strategickými cieľmi:
Auditorská činnosť by mala zahŕňať:

-

– dodržiavanie zákazu spaľovania odpadu v kotloch a peciach,

– dodržiavanie ustanovení sliezskeho protismogového uznesenia,

– dodržiavanie zákazu spaľovania rastlinných zvyškov.

Opatriať integrované do krátkodobého akčného plánu

1. Podpora vývoja a inovácie modelov identifikácie jednotlivých skupín zdrojov znečisťovania ovzdušia (napr. prostredie AQMS, PositiveMatrixFactorization, ITP).

2. Modernizácia a výmena lokálnych zdrojov tepla na tuhé palivá

3. Zníženie vplyvu lokálnych zdrojov tepla na kvalitu ovzdušia: Energeticky efektívne rodinné a viacgeneračné domy (tepelná modernizácia)

4. Modernizácia a výmena lokálnych zdrojov tepla na tuhé palivá

5. Energeticky úsporné rodinné a viacgeneračné domy (tepelná modernizácia)

6. Zníženie emisií z nízkoenergetických zariadení na 1 MW, kde sa spaľujú tuhé palivá:

Opatriať zamerané na znižovanie emisií z jednotlivých vykurovacích systémov na tuhé palivo budú zahŕňať predovšetkým nasledujúce činnosti a mali by sa vykonávať podľa nasledujúcej hierarchie:

a) výmena nízkoúčinných vykurovacích zariadení s pripojením na tepelnú sieť, ak existujú technické a ekonomické podmienky pripojenia;

b) vykonávanie činností zameraných na výmenu nízkoúčinných kotlov na tuhé palivá, pokiaľ je to technicky a ekonomicky možné, za:

– OZE (hlavne tepelné čerpadlá),

- urzariadenia zasilane gazem,
- zariadenia poháňané vykurovacím olejom,
- elektrické kúrenie,
- nové kotly na uhlie spĺňajúce požiadavky na ekodizajn.

Výmena nízkoúčinných zdrojov tepla by sa mala vykonávať v bytových domoch (jedno- a viacrodinných), verejnoprospešných budovách, obslužných, výrobných a obchodných budovách;

c) použiť v navrhovaných novostavbách v technicky a ekonomicky nožnej miere hierarchiu zdrojov vykurovania:

- pripojenie na vykurovaciu sieť,
- OZE (hlavne tepelné čerpadlá),
- plynové spotrebiče,
- zariadenia poháňané vykurovacím olejom,
- elektrické kúrenie,
- montáž nových kotlov na uhlie, ktoré spĺňajú požiadavky na ekodizajn.

d) zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov.

Okrem toho je v rámci opatrenia na zvýšenie energetickej hospodárnosti budov, v ktorých dochádza k výmene vykurovacích zariadení, vhodné realizovať termomodernizačné činnosti, t.j. zateplenie stien, stropov, striech, výmena okien a dverí.

7. Podporné aktivity zamerané na mokré čistenie komunikácií (reemisie), vrátane modernizácie vozového parku vozidiel na čistenie komunikácií na nízkoemisné vozidlá s účinným mokrým čistením.

8. Realizácia cestných investícií (obchvaty) vrátane optimalizácie časového harmonogramu realizácie cestných investícií - znižovanie zápch

9. Podpora využívania verejnej dopravy

10. Rozvoj nízkoemisnej alebo bezemisnej dopravy (elektromobilita, vodík, CNG, cyklodoprava) a realizácia investícií v oblasti P&R a R&D v rámci dopravných uzlov, ako aj budovanie cyklistických a peších-cyklistických chodníkov.

Vzdelávanie - Efektívne odpadové hospodárstvo, *Zvyšovanie povedomia obyvateľov obce o problematike odpadového hospodárstva musí prebiehať v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva.*

Štruktúrované vzdelávacie kampane sa musia zamerať na tieto tematické oblasti:

- Predchádzanie vzniku odpadu pri zdroji
- Propagácia produktov a nulový odpad
- Kampane zamerané na ovplyvňovanie nadmernej spotreby,
- Zvyšovanie povedomia verejnosti o možných zdravotných rizikách vyplývajúcich z nekontrolovaného spaľovania komunálneho odpadu.
 - Zamerať sa na selektívny zber komunálneho odpadu a biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu,
 - Zameranie sa na zvyšovanie spoločenského povedomia v oblasti likvidácie najmä malých domáчих spotrebičov spolu s netriedeným komunálnym odpadom,
 - Zameranie sa na zvyšovanie povedomia verejnosti o podmienkach zberu a zberu elektrozariadení,
 - podpora zberu použitých batérií a akumulátorov,
 - podpora zberu odpadov z obalov,
 - Pokus o zmenu negatívneho postoja obyvateľstva k zariadeniam na energetické zhodnocovanie,
 - Výchova a vzdelávanie detí v oblasti odpadov.

Vzdelávať seba aj ostatných

Ako reagovať na pohľad na nevhodnú manipuláciu s odpadom?

- Poskytovanie informácií a šírenie poznatkov o správnom nakladaní s elektronickým odpadom, často spojené s dbaním na nesprávne zaobchádzanie, ktoré je u nás, žiaľ, stále celkom bežné, si vyžaduje primerané znalosti a určité zručnosti.
 - Vedomosti o správnom nakladaní s elektroodpadom môžeme šíriť okrem verejných inštitúcií, odborných firiem a ekologických organizácií aj sami!
 - Buďme ekoaktívni realizáciou environmentálnej výchovy v najbližšom kruhu rodiny, priateľov a známych!

- Mnoho ľudí si neuvedomuje, že existujú predpisy nariaďujúce správne zaobchádzanie s použitým zariadením a ich nedodržovanie môže mať za následok sankcie. Nevedia tiež, že vyhodením takéhoto odpadu do bežného odpadu ohrozujú životné prostredie a svoje zdravie.

Vzdelávanie - Zlepšenie stavu vody

Globálny deficit vody sa zvyšuje s rastom populácie a bohatstva spoločností, eskaláciou klimatických extrémov, rozširovaním miest a vykorisťovaním a znečisťovaním životného prostredia.

V posledných rokoch došlo k zintenzívneniu vzdelávacích kampaní a programov o vode, ktoré vedú PGW Polish Waters, mestské vodárne a kanalizačné spoločnosti, ako aj proekologické združenia a mimovládne organizácie.

Je však potrebné podporovať spoločnú environmentálnu a klimatickú výchovu na všetkých stupňoch vzdelávania: od materských cez základné, stredné a vysoké školy. Je tiež veľmi dôležité povzbudiť spoločnosť, aby sa zapojila do celoživotného vzdelávania, vrátane účasti na školeniach a programoch na univerzitách tretieho veku. Šírenie poznatkov o vode a výmena osvedčených postupov sú základnými komunikačnými faktormi medzi vedcami a politikmi, miestnymi aktivistami a verejnosťou.

Šetrenie vodou – sociálna výchova

Okrem formálneho vzdelávacieho systému v odboroch súvisiacich s vodným hospodárstvom je dôležité aj všeobecné sociálne vzdelávanie v tejto oblasti. Informovanosť verejnosti o problémoch s vodou je rovnako dôležitá ako profesionalita odborníkov, najmä pri plánovaní a projektovaní aktivít v tejto oblasti na rôznych úrovniach. Uvedomelé sociálne skupiny sú schopné nielen aktívne podporovať a riešiť niektoré problémy vo vodnom hospodárstve, ale čo je mimoriadne dôležité, sú neoceniteľnými partnermi pri všemožných sociálnych konzultáciách. Nielen tie priamo súvisiace s vodným hospodárstvom, ale aj životným prostredím v mieste bydliska, teda stratégie miestneho rozvoja, plány ochrany životného prostredia. Takéto vzdelávanie je mnohostrannou výzvou, ktorá si vyžaduje úsilie rôznych prostredí, no rozhodne sa oplatí podstúpiť. Zjednodušene povedané, zlepšenie povedomia o ekologických a klimatických výzvach vody určuje niekoľko kľúčových opatrení:

Prístup k návodom a osvedčeným postupom – t. j. textom, videám, podcastom

obsahujúcim štruktúrované rady, ako konať v prípade nebezpečenstva alebo problémov s vodou. Prítomnosť ľahko dostupných, profesionálnych sprievodcov je kľúčom k samostatnej činnosti ľudí v tejto oblasti.

Podpora vzdelávania detí a školákov – je formou odovzdávania základných vedomostí a faktov o vode a hospodárení s vodou. Tieto poznatky sa čiastočne prenášajú na rôzne témy, vyžadujú si však aktualizáciu a prispôsobenie meniacim sa klimatickým a environmentálnym podmienkam, ako aj poľským vodným zdrojom. Vzdelávacie programy tiež ignorujú poznatky o prirodzenej retencii, výhodách a nevýhodách v súčasnosti používaných riešení, dôležitosti ekologického stavu rieky či vodnej stopy.

Environmentálne vzdelávanie je preto dôležitým prvkom vzdelávania zameraného na rozvoj spoločnosti, ktorá si je vedomá princípov sprístupňovania zdrojov pre trvalo udržateľný rozvoj krajiny, ako aj schopností hodnotiť stav environmentálnej bezpečnosti a podnikať kroky na zlepšenie to.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA – úlohy pre obce

vytvorením miestnych centier environmentálnej výchovy v jednej alebo viacerých obciach a ich vybavením učebnými pomôckami na realizáciu výchovno-vzdelávacích úloh a zakúpením náučných tabúl, počítačov, plátna a súpravy reproduktorov.

organizovanie a vedenie miestnych environmentálnych súťaží určených vzdelávacím inštitúciám a jednotlivým účastníkom, v rámci súťaží budú udelené vecné ceny,

organizovanie a vedenie vzdelávacích a informačných kampaní a kampaní, v rámci ktorých sa odporúča organizovať

podujatia, koncerty, výstavy,

maliarske plenéry, tlačové konferencie,

prednášky, ekologické súťaže

workshopy pre deti a mládež,

nákup zariadení na vykonávanie vzdelávacích aktivít

zakúpenie ročného predplatného ekologických časopisov pre školy, knižnice a komunitné centrá v rámci propagácie ochrany životného prostredia v médiách periodické mediálne

šírenie princípu trvalo udržateľného rozvoja a informácií o zdrojoch a systémoch financovania ochrany životného prostredia.

bloky ekologických webových stránok,
vydávanie publikácií na podporu ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva:
tlač albumov, monografií, brožúr, fasciklov, plagátov, vzdelávacích materiálov, ekologických kalendárov, katalógov, filmová produkcia
vytváranie náučných, prírodných a ekologických chodníkov v obci, na chodníkoch je nevyhnutné
výroba náučných tabúl,
informačné a vzdelávacie stožiare,
vydanie letákov, brožúr a priečinkov s cestami.

Vzdelávacia činnosť ministerstva životného prostredia

Vzdelávacie aktivity Ministerstva životného prostredia SR sú prepojené s aktivitami iných inštitúcií v rezorte. Takto dosiahnutá synergia je zárukou efektívnej komunikácie so spoločnosťou a prenosu aktuálnych poznatkov v jednotlivých tematických oblastiach v oblasti ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva.

Útvary podriadené a kontrolované ministrom životného prostredia, ako sú: Inšpekcia ochrany životného prostredia, Generálne riaditeľstvo pre ochranu životného prostredia, Národný vodohospodársky úrad, Národná agentúra pre atómovú energiu, Štátne lesy „Štátne lesy“, ako aj národné parky a výskum ústavy, podieľajú sa na vzdelávacích aktivitách.

Ponuka týchto inštitúcií, určená deťom, mládeži a dospelým, výrazne prispieva k zvyšovaniu povedomia a ekologických vedomostí Poliakov v jednotlivých oblastiach ochrany životného prostredia a vodného hospodárstva.

Zástupcovia inštitúcií sa podieľajú aj na projektoch podporujúcich rozvoj špecializovaných kompetencií profesijných a sociálnych skupín, ktoré majú najväčší vplyv na formovanie životného prostredia (napr. prostredníctvom seminárov, konferencií, priemyselných stretnutí, odborných konzultácií)

Úloha štátnych lesov „Štátne lesy“

Štátne lesy „Štátne lesy“ sú rozsahom vykonávaných aktivít a prezentovaným potenciálom kľúčovou inštitúciou pri realizácii výchovno-vzdelávacieho poslania Ministerstva životného prostredia SR. Lesná výchova spoločnosti je jednou z priorit Štátnych lesov, ktorej cieľom je

širiť poznatky o lesnom prostredí a trvalo udržateľnom hospodárení v lesoch, zvyšovať povedomie o racionálnom a zodpovednom využívaní darov lesa a budovať spoločenskú dôveru. v odbornej činnosti lesníkov. Pre jeho potreby lesníci vytvorili takmer 6,6 tis zariadenia využívajú približne 1,5 milióna ľudí ročne².

K zariadeniam využívaným v Štátnych lesoch na lesnú výchovu patrí

65 lesných vzdelávacích stredísk,

- 1011 náučných (didaktických) chodníkov

- 269 lesných vzdelávacích komôr,

- 562 vzdelávacích svetov (takzvané zelené triedy),

- 116 parkov a dendrologických záhrad,

- 1954 vzdelávacích bodov,

- 2734 ďalších objektov.

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti Štátnych lesov sa využíva viacero foriem:

terénne aktivity, vyučovanie v lesníckej miestnosti lesného obvodného úradu, vyučovanie v škole, vzdelávacie stretnutia mimo školy, súťaže, vzdelávacie kampane, výstavy.

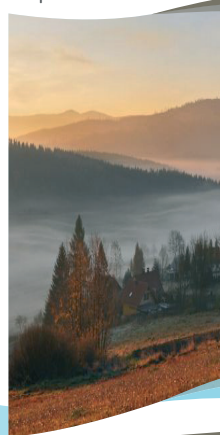
V roku 2019 dosiahol celkový počet účastníkov všetkých foriem lesnej výchovy takmer 2,2 milióna ľudí, vrátane väčšiny detí a dospelujúcich zo základných škôl (vo veku 7 – 12 rokov) a dospelých (nad 18 rokov).

Oblúbenými formami lesnej výchovy sú terénne aktivity a prehliadky lesa so sprievodcom. Učovanie vedené s využitím terénnych vzdelávacích zariadení vrátane náučných chodníkov a vybraných priestorov, ako je lesná škôlka, zaujímavý porast stromov, vtáčia búdka, pozemok 2 Pre:

Štátne lesy "Štátne lesy" sú rozsahom vykonávaných aktivít a prezentovaným potenciálom kľúčovou inštitúciou pri výchovno-vzdelávacom poslaní Ministerstva životného prostredia SR. Lesná výchova spoločnosti je jedným z priorit Štátnych lesov, ktorých telo je širiť poznatky o lesnom prostredí a trvalo udržateľnom hospodárení v lesoch, zvyšovať povedomie o racionálnom a zodpovednom využívaní a zodpovednom využívaní. v odbornej činnosti lesníkov. Pre jeho potreby lesníci vytvorili takmer 6,6 zariadenia využívajúce približne 1,5 milióna ľudí ročne².

I am využívaným v Štátnych lesoch na lesnú výchovu patrí

p o -

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti Štátnych lesov sa využívajú viaceré formy: terénne aktivity, vyučovanie v lesníckej miestnosti lesného obvodného úradu, vyučovanie v škole, vzdelávacie stretnutia naprieč školám, súťažiam, vzdelávacie kampane, výstavy.

Oblíbenými formami lesnej výchovy sú terénne aktivity a prehliadky lesa so sprievodcom. Vyučovanie vedené s využitím terénnych vzdelávacích zariadení vrátane náučných chodníkov a vybraných priestorov, ako je lesná škôlka, zaujímavý porast stromov, vtáčia bdká:

Úloha národných parkov

Národné parky vykonávajú aj významné vzdelávacie aktivity. Toto vzdelávanie je založené najmä na organizovaní didaktických aktivít (pre deti a dospelých) v parkoch a v ich vzdelávacích centrách. Ide o série besied, prednášok, tematických súťaží, stretnutí s mládežou, premietanie filmov, workshopy, tematické hodiny a pod. Vo väčšine národných parkov sa okrem vzdelávacích centier nachádzajú prírodné múzeá a výstavné siene.

Vzdelávanie prebieha aj v národných parkoch na náučných chodníkoch, ktoré umožňujú realizovať aktivity pri aktívnej návšteve národného parku. Parky sa zúčastňujú aj veľtrhov, festivalov a iných hromadných podujatí organizovaných inými subjektmi, počas ktorých realizujú vzdelávacie a informačné aktivity.

*Bielska Fundacja Wspierania
Przedsiębiorczości i Kultury*

tel. + 48 509 860 474

e-mail: info@fundacja.blk.pl

www.ekobeskidy.pl

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

UNIA EUROPEJSKA

EKO BESKIDY